

POZNAJEMY PRACĘ LEŚNIKA I DRZEWA W NASZYM LESIE

WE LEARN ABOUT FORESTER'S WORK AND ABOUT THE TREES IN OUR FOREST

Joanna Gil-Śleboda
Nadleśnictwo Dretyn

Przykładowy scenariusz lekcji na leśnych ścieżkach dydaktycznych w Nadleśnictwie Dretyn dla uczniów gimnazjum

Temat lekcji: *Poznajemy pracę leśnika i drzewa w naszym lesie.*

Czas zajęć: 3 godziny.

Cele zajęć:

- uzupełnienie wiedzy teoretycznej uczniów o praktyczną znajomość przyrody,
- poznanie pracy leśnika,
- wyrobienie poczucia odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze.

Środki dydaktyczne: karty pracy, kartki, ołówki, miarki krawieckie, kredki.

Metody i formy pracy:

- praca indywidualna, zbiorowa i grupowa,
- dyskusja, ćwiczenia, gry i zabawy dydaktyczne,
- omówienie spostrzeżeń, ewaluacja.

Plan zajęć:

1. Powitanie przy tablicy:

Witamy w Leśnej szkole pod jodłą!

Omówienie zasad zachowania i poruszania się po lesie.

2. Omówienie treści 2 tablic:

– *Co to jest las?* – funkcje lasu,

– *Jak rośnie las?* – Od nasionka do drzewa.

3. Sporządzamy klucz do rozpoznawania drzew dla następujących gatunków:

iglaste: sosna, świerk, modrzew, jodła;

liściaste: brzoza, buk, dąb, jesion, olsza, lipa, grab, wiąz, wierzba, osika, leszczyna, kasztanowiec.

4. Nauka rozpoznawania drzew przy tablicach i przekrojach pni

5. Zabawa: *Leśna zgaduj-zgadula* – czy wiesz jakie to drzewo?

Na tabliczkach narysowane są liście, owoce i pokrój 8 gatunków drzew. Pod nimi przekroje pni. Uczeń odgaduje nazwę. Na odwrocie tabliczki widnieje nazwa drzewa.

6. Wyprawa do lasu ścieżką *Szlakiem Dretyńskich Dębów*.

Zabawa w *pożyczanie od przyrody* – podczas spaceru uczniowie zbierają igły i liście drzew rosnących w lesie, porównując je z wykonanymi przez siebie kluczami.

Uczymy się, że zbiory służą do celów naukowych. Jeśli ich nie wykorzystamy, np. w zielniku, oddajemy przyrodzie, zostawiając je w lesie, wzbogacając ściółkę.

Przystanek 1. *Dąb – pomnik przyrody. Formy ochrony przyrody*

Omawiamy cechy charakterystyczne pomników przyrody, cele ochrony, różne formy ochrony. Rozwiązujemy zadanie nr 1 z karty ćwiczeń.

Przystanek 2. *Las jako ekosystem*

Wychodzimy z parku, mijamy łąkę, wchodzimy do lasu. Omawiamy różnice między trzema ekosystemami. Określamy cechy ekosystemu leśnego.

Zabawa: *Brama do lasu*

Rysujemy trzy kółka, symbolizujące kamienie. Uczeń musi podać nazwę rośliny, drzewa i zwierzęcia leśnego. Po pokonaniu *przeszkody* może wejść do lasu.

Przystanek 3. *Różnica między borem i lasem*

Przypominamy sobie nazwy poznanych drzew. Określamy typ lasu, którym idziemy (las mieszany). Zbieramy liście. Rozwiązujemy zadanie nr 2 z karty ćwiczeń.

Przystanek 7. *Pozyskanie drewna – rola drewna w życiu człowieka*

Zabawa: Alfabet wyrobów z drewna – szukamy przedmiotów wykonanych z drewna na wszystkie litery alfabetu. Praca w dwóch zespołach.

Przystanek 8. *Odnowienie naturalne – wielopiętrowa budowa lasu*

Omawiamy poszczególne warstwy lasu i rolę leśnika przy uzyskiwaniu odnowienia naturalnego. Rozwiązujemy zadanie nr 3 z karty ćwiczeń.

Ćwiczenie: Uczymy się określać wysokość drzew przy pomocy miarki krawieckiej i patyka. Praca w 2-osobowych zespołach.

Uczeń A staje pod drzewem. Uczeń B staje w pewnej odległości od drzewa, trzymając w ręce pionowo, na długości wyciągniętego ramienia patyk. Wierzchołek patyka przykładamy do wierzchołka drzewa, kciukiem zaznaczając podstawę drzewa, następnie obracamy patyk poziomo, tak aby kciuk zaznaczał podstawę drzewa. Uczeń A odchodzi prostopadłe od drzewa i staje w miejscu, gdzie uczeń B widzi wierzchołek patyka. Odległość ucznia A od drzewa stanowi przybliżoną wysokość drzewa. Mierzmy ją miarką lub krokami.

Przystanek 9. *Co widziało stare drzewo? Budowa drzewa*

Obok wiekowego dębu stoi pień starego modrzewia, na którym uczniowie określają wiek drzewa i rok swojego urodzenia. Omawiamy rolę drzew – świadków historii.

Ćwiczenie: Obliczamy przybliżony wiek drzewa stojącego, mierząc jego obwód miarką krawiecką na wysokości ok. 150 cm od powierzchni gruntu. Zakładamy, że drzewo wolno stojące przyrasta o ok. 2,5 cm rocznie. Dzielimy zmierzony obwód drzewa przez 2,5 cm otrzymujemy przybliżony wiek drzewa.

Przystanek 10. *Szkółka leśna – Sztuczne odnowienie lasu*

Uczniowie uczą się rozpoznawać siewki drzew oraz zapoznają się z cyklem produkcyjnym od nasionka do drzewa. Omawiamy rolę wielu pokoleń leśników w tym procesie.

Przystanek 15. *Ognisko. Zagrożenia dla lasu. Jak ludzie chronią lasy?*

Przy ognisku omawiamy pracę leśników, porównujemy zbiory liści, przypominamy sobie nazwy drzew. Rozwiązujemy zadanie nr 4 i 5 z karty ćwiczeń. Dyskutujemy na temat pozytywnego i negatywnego wpływu człowieka na przyrodę. Uczniowie wypełniają karty oceny zajęć.

Rozwiązanie krzyżówki: *PRZYRODA* (uprawa, próchnica, szyszka, leśniczy, runo, samosiew, drzewa, sadzonka).

Fot. 1. W Leśnej szkole pod jodłą uczymy się rozpoznawać drzewa (fot. J. Gil-Śleboda)
Photo 1. In „Forest School at the Fir-tree” we learn how to recognize trees